

(204. 4.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Algemeene beschouwingen.

Sedert tal van jaren is het de meer en meer veldwinnende wensch van de ambtenaren in dienst der gemeenten, hunne pensionneering en die hunner weduwen en weezen van Rijkswege geregeld te zien. Niet alleen dat vele gemeenten niet of onvoldoende zich van deze taak kwijten, maar ook gaan bij overgang van de eene gemeente naar de andere menigmaal pensioensaanspraken verloren, welke bij eene uniforme regeling verzekerd zouden zijn.

Aan de wenschelijkheid, ja noodzakelijkheid, dat een rustige oude dag worde gewaarborgd aan hen, die hun leven den publieken dienst wijden, en dat ook hun nagelaten betrekkingen niet aan armoede worden prijsgegeven, zal wel geen woord verspild behoeven te worden. Evenmin schijnt een breed betoog vereischt om in het licht te stellen, dat de Rijks-wetgever in deze eene taak te vervullen heeft. De verhouding tusschen Rijk en gemeenten is eene zóó innige, dat, het goed recht van eene dwingende, eenvormige regeling eenmaal erkend, de wetgever als vanzelf daartoe geroepen wordt.

Daaruit volgt echter nog geenszins, dat ook 's Rijks schatkist zich met de kosten, aan de pensionneering verbonden, voor zooveel ze niet door de deelhebbers worden gedragen, zou moeten belasten. Integendeel, de zorg voor hare eigen ambtenaren is eigenaardig plicht der gemeenten. Aldus is het ook sedert lang door vele besturen begrepen. Van het Rijk kan niet anders worden verwacht dan dat het, waar noodig, dezen plicht inscherpt, eenvormigheid waarborgt en de administratie zijnerzijds verzorgt, terwijl in zeer bijzondere gevallen van kennelijk onvermogen financieele steun is te bieden.

Onder dit licht bezien, kan het belangwekkende rapport, dat door de heeren MULDER, directeur van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, en Zoor, chef van het Bureau wiskunde en statistiek van dat fonds, onder dagteekening van 30 Augustus 1910 is uitgebracht, ook niet, uit overwegingen van geldelijken aard, doen afzien van de pensionneering. Wel is waar moeten de daar verkregen uitkomsten aanvankelijk den indruk vestigen, dat de vurig begeerde pensionneering financieel onuitvoerbaar is. Maar wanneer de lasten over ruim 1100 kassen worden verdeeld, wanneer gelegenheid bestaat aan noodlijdende gemeenten hulp te bieden en wanneer de belanghebbenden zelf bijdragen, mag veilig worden aangenomen, dat het vraagstuk zelfs voor bevredigende oplossing vatbaar is.

Voor de gemeenteambtenaren kan trouwens alleen langs dezen weg eene geheel aannemelijke regeling worden verkregen. Het aangehaalde rapport toch, welks stellers zelf het drukkende der conclusiën toonen te gevoelen, doet verschillende middelen aan de hand, waardoor de geldelijke lasten zouden worden verminderd. Als belangrijkste expedienten mogen worden aangemerkt de reductie der pensioenen voor de bij het in werking treden van de pensioenregeling fungeerende ambtenaren en het voor die ambtenaren verhoogen van de pensioensbijdragen in verhouding tot het aantal dienstjaren. Het één zoowel als het ander ware voor hen, die de naaste belanghebbenden

mogen heeten, een hard gelag en de Regeering heeft dan ook gemeend zoodanig voorstel niet tot het hare te moeten maken. Maar ook dit is alleen mogelijk, indien aan de gemeenten de pensioenslast wordt opgelegd. Deze kan trouwens allermint zwaar drukken in de gemeenten waar de moreele plicht reeds vrijwillig is aanvaard, terwijl, mits met werkelijk onvermogen worde rekening gehouden, er ook geen bezwaar bestaat de overige besturen door de kracht der wet tot vervulling van dien plicht te nopen.

In dezen gedachtingang ontbreekt voorts de aanleiding om een onderscheid te maken tusschen het personeel bij de bedrijven werkzaam en de overige ambtenaren, en dus eene scheidslijn te trekken, welke tot velerlei verwickelingen en min welkome consequentiën moet leiden. Immers het motief, dat aan deze onderscheiding ten grondslag ligt, is ontleend aan de overweging, dat de commercieel beheerde bedrijven hun eigen lasten moeten dragen, dat het Rijk dus aan de pensionneering van het daarin gebezigde personeel niets ten koste behoort te leggen. Van het oogenblik af echter, dat de gemeenten de kosten dragen, blijft het aan hare prudentie overgelaten hoe de middelen daartoe te vinden en dus ook hoe de bedrijven deswege te belasten.

Het stelsel der voorgedragen regelingen laat zich aldus resumeeren:

a. Er wordt — uitgaande van het beginsel dat de uitgaven voor de pensionneering geheel door de inkomsten behooren te worden gedekt — opgericht een fonds, waaruit worden gekweten zoowel de eigen pensioenen der gemeenteambtenaren als de pensioenen hunner weduwen en weezen;

b. de deelneming in het fonds is verplicht voor alle gemeenteambtenaren, die ná 1 Januari 1913 — datum van het in werking treden van de wetten — in vasten dienst worden aangesteld;

c. de op 1 Januari 1913 fungeerende ambtenaren nemen mede deel in het fonds, tenzij zij binnen drie maanden ná dien datum den wensch van het tegendeel hebben kenbaar gemaakt;

d. vóór 1 Januari 1913 als gemeenteambtenaar met vaste aanstelling bewezen diensten komen bij de berekening van het pensioen in aanmerking tegen storting in het fonds van eene bijdrage die een voldoende equivalent voor den hooger pensioenslast biedt;

e. de pensioensbijdragen zijn verschuldigd door de gemeenten die bevoegd zijn ze voor een deel op de ambtenaren te verhalen;

f. overigens worden, ook omdat deze voorzieningen den overgang van Rijksdienst in gemeentelijken dienst of omgekeerd dien van gemeentelijke betrekkingen in Rijksbetrekkingen niet mogen belemmeren, veeleer gemakkelijk moeten maken, de pensioenen op zooveel mogelijk gelijken voet verleend als die der burgerlijke Rijksambtenaren en die hunner weduwen en weezen;

g. uit 's Rijks kas wordt eene tegemoetkoming verleend aan gemeenten die door de uitgaven, voortvloeiende uit deze wetten, in verhouding tot hare verdere uitgaven en hare inkomsten onevenredig zwaar worden gedrukt.

Ten opzichte van punt f zij er op gewezen dat, waar van de Burgerlijke Pensioenwet, ondanks het streven naar aansluiting, zonder dat het verschil van materie eene speciale regeling vereischte, is afgeweken, bij de gelijktijdig met deze wetsontwerpen ingediende wetsvoordracht tot wijziging en aanvulling van die wet, deze ter bevordering van de bedoelde gelijkvormigheid in overeenkomstigen zin is veranderd.

Voor de weduwen- en weezenpensioenen is het maximum gesteld op f 600, het bedrag dat tot 1 Januari 1905 ook voor de pensioenen van de weduwen en weezen der burgerlijke ambtenaren in dienst van het Rijk als maximum heeft gegolden. Voor laatstgemelde pensioenen is het maximum met

ingang van genoemden datum tot f 690 verhoogd, omdat de wetenschappelijke balans van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren een belangrijk batig saldo aanwees. Mocht later eene zelfde gelukkige omstandigheid zich ten aanzien van het Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren voordoen, dan zal er reden zijn eene verhooging ook van de pensioenen der weduwen en weezen van die ambtenaren in ernstige overweging te nemen.

Dat ook — dit naar aanleiding van punt *e* — de bijdragen voor den inkoop voor eigen pensioen van vóór 1 Januari 1913 in gemeentelijke betrekkingen bewezen diensten door de gemeenten waar die diensten werden bewezen moeten worden betaald en slechts voor een deel op de ambtenaren kunnen worden afgewenteld, kan geen bedenking ontmoeten. Immers, òf de gemeente, die zoodanige inkoop som heeft te voldoen, had zelve eene pensioenregeling voor hare ambtenaren en dan wordt zij door de wettelijke regeling van de verplichting van toekenning van pensioen over den vroegeren diensttijd ontheven, òf zij trof geen voorziening voor de pensionneering van haar personeel en dan heeft zij zich aan de zedelijke verplichting om voor den ouden dag van hare dienaren te zorgen onttrokken en kan zij kwalijk deswege boven andere gemeenten die zich van die taak naar behooren hebben gekweten, worden bevoorrecht.

Slechts noode is er van afgezien den ambtenaren de *verplichting* op te leggen zelf een deel der pensioensbijdragen te betalen. Rekening dient echter te worden gehouden met de omstandigheid dat niet alle thans geldende gemeentelijke pensioenregelingen de betrokken belanghebbenden tot bijdragen verplichten. Met het oog op dien bestaanden toestand moet men er zich wel toe bepalen den gemeenten de bevoegdheid te verlenen haar personeel tot een bij de wet vastgesteld maximum in de kosten te doen deelen.

Bespreking eischt in dit verband de vraag of eene speciale regeling is te treffen, welke aan bestaande gemeentelijke verordeningen ontleende hoogere aanspraken dan deze ontwerpen in uitzicht stellen, waarborgt en in het algemeen bijzondere rechten consolideert. De ondergeteekenden hebben gemeend deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden. De oneindige casuïstiek, welke zich aldus ontwikkelt, maakt al aanstonds doeltreffende voorziening vrijwel onmogelijk. Bovendien zullen zich de onderstelde gevallen alleen voordoen in de grootere gemeenten, aan welke de behartiging van de belangen van haar personeel ten volle is toevertrouwd. Te allen overvloede is echter in art. 70 van wetsontwerp n^o. I en in art. 47 van wetsontwerp n°. II het treffen van voorziening op het gebied der pensioenregeling onderworpen aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten met beroep op de Kroon bij weigering. Mocht derhalve eens in een gemeenteraad eene strooming bestaan, waardoor gerechtvaardigde aanspraken van ambtenaren worden miskend, dan is redres mogelijk.

Ook kan het veilig aan die gemeentebesturen worden overgelaten hoe zij zich van de verplichtingen, welke uit deze wet voortvloeien, willen kwijten. Of zij met name bestaande fondsen willen liquideeren en de opbrengst voor dit doel besteden dan wel ze bestendigen, om daaraan te zijner tijd eene andere bestemming te geven.

Een tweede vraagpunt, dat onder de oogen moest worden gezien, is, of de mogelijkheid moet worden afgesneden, pensioen volgens wetsontwerp n°. II en weduwe- en weezenpensioen ten laste, hetzij van den Staat, hetzij van een ander Rijksfonds, gelijktijdig te genieten. Na rijp beraad meenen de ondergeteekenden, dat daartoe geen voldoende aanleiding bestaat. Immers het fonds ontleent zijne middelen, afgezien natuurlijk van den buitengewonen steun aan enkele noodlijdende gemeenten, aan bijdragen van de gemeenten en van hare ambtenaren en gewezen ambtenaren. Waar derhalve het Rijk nimmer rechtstreeks bijdraagt, kan er ook geen aanleiding bestaan het genot van Rijkspensioen nevens pensioen ten laste van het fonds te verbieden. Te minder reden nog bestaat er in dien gedachtengang voor het niet toelaten van cumulatie van

weduwe- en weezenpensioen uit dit fonds en van zoodanig pensioen uit een ander Rijksfonds, hetzij dat het laatste, zooals het Weduwenfonds voor de landmacht en dat voor de zee-macht, uit de Staatskas wordt gesubsidieerd, hetzij dat het, zooals het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren geheel op eigen wiken drijft.

Wetsontwerp n^o. I.

Art. 2 A. De burgemeesters en de wethouders zijn, hoewel zij telkens voor den tijd van zes jaren worden benoemd, gemeenteambtenaren in den zin van dit artikel. Het begrip „vaste aanstelling” heeft hier dezelfde beteekenis als in art. 2 der Burgerlijke Pensioenwet.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende het ontwerp dier wet werd bij art. 2 de vraag gedaan, wat men te verstaan had onder de uitdrukking „vaste aanstelling.” Het antwoord der Regeering luidde: „Het is niet wel mogelijk eene goede definitie te geven van de uitdrukking „vaste aanstelling.” Daaronder toch zijn wel te verstaan aanstellingen voor het leven, doch geenszins *alle* aanstellingen tot wederopzeggens toe. Immers tot die laatsten behooren ook de tijdelijke.

De uitdrukking is overgenomen uit vroegere wetten en in de praktijk is daaraan deze beteekenis toegekend dat onder vaste aanstellingen worden verstaan alle diegene waarin niet uitdrukkelijk het tegenovergestelde gezegd wordt, bijv. door de bijvoeging dat de benoeming zal zijn tijdelijk, voor een bepaalden tijd, tot wederopzeggens of iets dergelijks.”

De bedoeling der Regeering was dus dat met betrekking tot de interpretatie der genoemde woorden zou worden vastgehouden aan de praktijk onder vigueur van vroegere wetten waaruit zij waren overgenomen. Natuurlijk had zij daarbij bepaaldelijk het oog op de praktijk onder de werking van de burgerlijke pensioenwet van 1846. Ook in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende het ontwerp dier wet werd bij art. 2 gevraagd wat bedoeld werd met „vaste aanstellingen.” „Zijn”, zoo vroeg men, „daaronder ook tijdelijke bedieningen begrepen, b.v. die van kantonregter?” (1). De Regeering antwoordde: „Onder *vaste aanstelling* wordt verstaan de bepaalde benoeming tot een ambt in tegenstelling van de opdracht der interimaire waarneming daarvan.

In dezen zin hebben de kantonregters eene vaste aanstelling. Uit het oogpunt van de opzegbaarheid der ambten die niet ad vitam zijn begeben, is elke bediening tijdelijk, maar die van den kantonregter minder dan anderen, omdat te zijnen aanzien de opzegbaarheid beperkt is.”

Met deze uitlegging toonde de Kamer zich voldaan. Het artikel kwam tot stand zonder dat het punt nader werd aangeoerd.

Volgens den wetgever van 1846 zijn dus ambtenaren die krachtens wet of Koninklijk besluit voor een bepaalden termijn worden benoemd, doch nadat deze is verstreken terstond herbenoembaar zijn, ambtenaren met eene vaste aanstelling. Die interpretatie van 1846 behoort derhalve ook onder de bestaande burgerlijke pensioenwet te gelden, terwijl hier, naar van zelf spreekt, het begrip in gelijken zin is op te vatten als in de wet waaruit het is overgenomen.

Art. 3, eerste lid b en tweede lid. Geen onderscheid behoeft te worden gemaakt tusschen ziels- en lichaamsgebreken (Art 3c der Burgerlijke Pensioenwet). Beide kunnen worden aangeduid als „gebreken”. Wel noodig is echter eene onderscheiding tusschen ziekten en gebreken;

eerste lid b, j^o. art. 13. Art. 7b der Burgerlijke Pensioenwet is niet ruim genoeg. Het artikel verbindt het recht op maximum-

(1) Art. 37 der wet op de rechterlijke organisatie luidde vóór de invoering van de wijzigingswet van 9 April 1877 (*Staatsblad* n°. 73) aldus: „De kantonregters, plaatsvervangers en griffiers worden door den Koning aangesteld voor vijf jaren. Zij zijn telkens weder benoembaar.”

pensioen onafhankelijk van den duur van den diensttijd aan ongeschiktheid voor den dienst, als gevolg „hetzij van tegen (den ambtenaar) in de uitoefening (zijner) dienstverrichtingen of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van het volvoeren van diensten waarbij gevaar te voorzien was, hetzij van ongevallen bij het verrichten van diensten waarbij geen gevaar te voorzien was, indien het ongeval dat de gebreken veroorzaakte niet aan de schuld of aan de onvoorzichtigheid van den ambtenaar te wijten is”. Deze redactie omvat niet alle gevallen van ongeschiktheid voor verdere dienstvervulling als gevolg van in dienst onder niet normale omstandigheden verkregen gebreken. Een ambtenaar, die in dienst is blootgesteld geweest aan voor zijne gezondheid zeer nadeelige invloeden, welke het gevolg waren van buitengewone omstandigheden, en die tengevolge hiervan eene ongeneeslijke ziekte heeft gekregen, op grond waarvan hij voor den dienst wordt afgekeurd, werd niet door een ongeval getroffen en ontleent dus niet aan genoemde wetsbepaling recht op het hogere pensioen. Toch behoort hij dat pensioen billijkerwijze te ontvangen. Volgens de hier voorgestelde redactie zal het aan een gemeenteambtenaar, ten opzichte van wien zich zoodanig geval heeft voorgedaan, kunnen worden verleend.

Rationeel is het den termijn, waaraan men voor het aannemen van oorzakelijk verband tusschen de ziekte of het gebrek en de voorafgegane gewelddadigheid of bijzondere omstandigheid gebonden is, te doen loopen van het tijdstip waarop de ziekte of het gebrek bekomen is en dat, waarop het bestaan der ongeschiktheid is geconstateerd.

Art. 4. De regeling, voorgesteld ten opzichte van de benoeming van de geneeskundigen, strekt om te bevorderen dat met het onderzoeken van gemeenteambtenaren worden belast deskundigen, beschikkende over de ervaring die noodig is om over de al dan niet geschiktheid voor den dienst een juist oordeel te vellen;

eerste lid, j^o. art. 5. Art. 5 der Burgerlijke Pensioenwet is niet van toepassing wanneer op grond van art. 3b, j^o. art. 7b dier wet pensioen wordt aangevraagd. Dit is eene leemte.

Evenmin — en dit is eene tweede leemte — stelt die wet voor dat geval eenigen eisch ten aanzien van de levering van het bewijs dat het gebrek, met ongeschiktheid voor verdere ambtsvervulling als gevolg, inderdaad door een der in laatstgemeld artikel genoemde omstandigheden is veroorzaakt.

Volgens de artt. 4 en 5 van het wetsontwerp moet een gemeenteambtenaar, om op grond van art. 3b j^o. art. 13 te kunnen worden gepensionneerd, overleggen eene geneeskundige verklaring, betrekking hebbende, niet alleen op zijne ongeschiktheid voor den dienst, maar ook op het oorzakelijk verband tusschen de geweldpleging of de andere buitengewone omstandigheid die zich te zijnen opzichte heeft voorgedaan en zijne invaliditeit.

Art. 6, eerste lid. Eene speciale bepaling is noodig voor het geval, waarin een pensioen, als in strijd met de wet verleend, is ingetrokken. Hij, ten opzichte van wien zich dat geval voordoet, moet zijn eventueel recht op herstel in het genot van het hem ontnomene kunnen doen gelden; maar dan moet hij voor het opnieuw aanvragen van pensioen ook niet gebonden zijn aan den termijn van vijf jaren na den dag van ingang van zijn ontslag.

Art. 8, tweede lid. Deze regeling sluit zich aan bij art. 21, eerste lid. Een nieuw beginsel voert zij niet in, daar men reeds in art. 63, eerste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dit artikel bij de wet van 23 September 1911 (*Staatsblad* n°. 299) is aangevuld, eene gelijksoortige regeling vindt.

Zij is ook geheel in overeenstemming met art. 66, tweede lid, van dit wetsontwerp. Het pensioen wordt berekend over hetzelfde bedrag aan pensioensgrondslag in anderen dan gemeentelijken dienst, waarover de vergoeding wordt betaald.

Vierde lid. Het pensioen van den onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs wordt berekend naar zijn pensioensgrondslag

over zijn laatste dienstjaar als onderwijzer. Daarom is het rationeel ook in het in dit lid gestelde geval den grondslag alleen over het laatste jaar van den onderwijzersdienst als factor voor de berekening van het pensioen aan te nemen.

Art. 9. Hetgeen in de in dit artikel bedoelde betrekking over meer dan over het bedrag, tot hetwelk de pensioensgrondslag wordt gereduceerd, voor pensioen is bijgedragen, wordt ingevolge de artt. 41 en 42 verrekend. Met dat meerdere aan pensioensgrondslag behoort dus ook bij de vaststelling van het pensioensbedrag geen rekening te worden gehouden.

Art. 15b. Ook de burgerlijke ambtenaar, de onderwijzer bij het openbaar en die bij het bijzonder lager onderwijs en de leeraren aan bijzondere gymnasia en aan bijzondere hogere burgerscholen zullen hun diensttijd in gemeentelijke betrekkingen vóór 1 Januari 1913, voor pensioen kunnen inkoop. Hij, die van die bevoegdheid gebruik maakt, later weer overgaat in gemeentelijken dienst en als gemeenteambtenaar wordt gepensionneerd, moet zijn pensioen ook over dien, voor pensioen ten laste van den Staat ingekochten diensttijd berekend zien. Het fonds wordt op den bij art. 67 aangegeven voet schadeloos gesteld.

Artt. 20 en 21. Voor de toelichting van deze artikelen moge verwezen worden naar de toelichting van de artt. 17 en 18 der ontwerp-pensioenregeling voor de leeraren aan bijzondere gymnasia en aan bijzondere hogere burgerscholen.

In het stelsel van dit wetsontwerp moeten deze artikelen ook van toepassing zijn wanneer een gemeenteambtenaar, die tevens burgerlijk ambtenaar is, uit zijne burgerlijke betrekking wordt ontslagen, alsmede ingeval van overgang of herplaatsing van een burgerlijk ambtenaar of oud-burgerlijk ambtenaar, die twee of meer burgerlijke betrekkingen of die één burgerlijke betrekking bekleedt of vroeger bekleedde, in één gemeentelijke betrekking, respectievelijk in twee of meer gemeentelijke betrekkingen. Wordt in dit verband de burgerlijke ambtenaar gelijk gesteld met den gemeenteambtenaar, dan moet de gelijkstelling met laatstgenoemde zich ook tot den onderwijzer bij het lager onderwijs en tot den leeraar aan een bijzonder gymnasium of aan eene bijzondere hogere burgerschool uitstrekken, omdat de onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs ook ambtenaar in dienst der gemeente is en als zoodanig hier niet mag achterstaan bij den Rijksambtenaar, terwijl hetgeen met betrekking tot deze pensioensaanleggenheid voor den openbaren onderwijzer geldt, in het stelsel der wet tot regeling van het lager onderwijs ook ten opzichte van den bijzonderen onderwijzer van toepassing behoort te zijn, en omdat voorts in het stelsel der ontwerp-pensioenregeling voor de leeraren aan bijzondere gymnasia en aan bijzondere hogere burgerscholen die leeraren in pensioenzaken geheel op één lijn staan met de burgerlijke ambtenaren.

Art. 22. Het is ter bevordering van eenheid van wets-toepassing noodig dat de vaststelling van de pensioensgrondslagen niet aan de verschillende gemeentebesturen overgelaten, doch bij het Departement van Financiën geconcentreerd wordt.

Daar de ambtenaar groot belang heeft bij juiste vaststelling van het bedrag waarnaar zijn pensioen berekend zal worden en waarover hij gedurende zijn ambtelijk leven moet bijdragen, wordt hem met betrekking tot de ministerieele beschikking tot regeling van zijn pensioensgrondslag hetzelfde recht van reclame toegekend, dat art. 37 hem geeft ten aanzien van het advies van den Pensioenraad omtrent zijne aanvraag om pensioen.

Art. 29, eerste lid, a en b. Art. 23 der Burgerlijke Pensioenwet verbindt het verlies van pensioen ook aan het aannemen van vreemden adel en aan het zonder toestemming van de Kroon aannemen van een ordeteeken, titel, rang of waardigheid, door eene vreemde Regeering verleend. De ondergeteekenden achten dit niet gemotiveerd.

Het verlies van pensioen moet geen eigenlijke straf zijn. Alleen dan behoort een pensioen te vervallen, wanneer de gepensioneerde zich plaatst in een toestand of door eigen toedoen komt te verkeerren in omstandigheden die het, onafhankelijk van de vraag of zijne daad een strafrechtelijk karakter draagt, onraadzaam doet of doen zijn hem het genot van Nederlandsch pensioen te doen behouden. Geen dezer beide gevallen doet zich voor ten opzichte van een gepensioneerde die vreemden adeldom of zonder vergunning van de Kroon van eene vreemde Regeering een ordeteeken, titel, rang of waardigheid aanneemt.

Ware aan het bedoelde verlies wel het karakter van straf toe te kennen, dan zou er toch weinig voor te zeggen zijn het te verbinden aan het zonder verlof van de Kroon aannemen van een ordeteeken enz. omdat dit laatste reeds bij art. 435 van het Wetboek strafbaar wordt gesteld;

eerste lid c. en tweede lid. Het verpanden van burgerlijke en militaire pensioenen geschiedt, in weerwil van de bepaling dat daarop betrekking hebbende overeenkomsten nietig zijn, op uitgebreide schaal.

Gemotiveerd is het, voor den gepensioneerde die over zijn pensioen in strijd met de wet beschikt, het genot van het pensioen niet te doen voortduren. Intusschen kunnen zich gevallen voordoen, waarin in het verlies van een pensioen, ten opzichte waarvan het eerste lid van art. 34 werd overtreden, eene hardheid is gelegen. Daarom wordt de mogelijkheid geopend een op grond van lit. c. vervallen pensioen op nieuw toe te kennen.

Art. 33. Deze wijze van uitbetalen der pensioenen is gekozen, zoowel ter besparing van omslag aan het fonds, als ten gemakke van de gepensioneerden.

Art. 40, eerste lid en art. 43, tweede lid. Dit percentage steunt op de berekeningen der deskundigen.

Waarom eene doorlopende bijdrage de voorkeur verdient boven eene aflopende vindt men op bladz. 39 van hun rapport uiteengezet.

Art. 46, eerste lid. Deze doorlopende bijdrage van drie ten honderd komt ongeveer overeen met de aflopende, verschuldigd door de burgerlijke ambtenaren;

tweede lid. Het te verhalen deel der bijdrage komt overeen met de bijdrage, verschuldigd krachtens art. 9 bis der Burgerlijke Pensioenwet.

Art. 57. De Pensioenraad voor de gemeentebtenaren zal op dezelfde wijze zijn samengesteld als de Burgerlijke Pensioenraad.

Bevorderlijk aan eenheid van wetsinterpretatie zal het zijn wanneer beide colleges zooveel mogelijk uit dezelfde leden bestaan.

De leden der beide raden zullen gelijke toelagen en presentiegelden ontvangen.

Art. 67. De billijkheid van deze wederzijdsche vergoedingen, indien bij de berekening van het pensioen diensten medetellen, waarvoor aan eene andere administratie is betaald, springt in het oog.

Art. 68. Er laten zich omstandigheden denken, waardoor gemeentebesturen, die op voldoende wijze voor het lot hunner ambtenaren reeds zorg droegen, door deze wet in moeilijkheden zouden kunnen geraken. Indien b. v. eene toereikende levensverzekering was gesloten, welke men niet kan verbreken, wordt hetzelfde effect bereikt, als de wet beoogt. Daarom wordt voorgesteld, dat de Kroon, natuurlijk alleen wanneer van genoegzame zorg voor de ambtenaren zal zijn gebleken, dispensatie kan verleenen. Redelijk schijnt het aan eene gemeente, die dispensatie ontving, de bevoegdheid te verleenen, bij overgang van een der betrokken ambtenaren in dienst eener andere gemeente, de helft der door haar, op grond van art. 63 verschuldigde inkoopsum op dien ambtenaar te verhalen.

Wetsontwerp n°. II.

Art. 2 A 1° en B, tweede lid. Deze bepalingen strekken om dubbele deelgerechtigdheid in het fonds uit te sluiten.

Wanneer een gepensionneerd gemeentebtenaar die als gemeentebtenaar wordt herplaatst, als gepensioneerde voor zijne na te laten betrekkingen recht heeft op een pensioen hooger dan dat, waarop hij in zijn nieuwe ambt voor zijn gezin aanspraak zou kunnen maken, behoudt hij het recht op het hoogere pensioen zonder recht te verkrijgen op het lagere. Hij wordt dan niet door zijne herplaatsing gemeentebtenaar in den zin dezer wet.

Omgekeerd houdt, wanneer bij herplaatsing van een gepensionneerd gemeentebtenaar in eene gemeentelijke betrekking, het weduwe- en weezenpensioen in die betrekking hooger is dan dat in de kwaliteit van gepensioneerde, de belanghebbende op gepensionneerd gemeentebtenaar te zijn in den zin dezer wet. Zijn ontslag uit de betrekking, waarin hij werd herplaatst, moet hem de verloren hoedanigheid van gepensionneerd gemeentebtenaar niet doen terug verkrijgen, opdat hij, indien dat ontslag gepaard gaat met toekenning van pensioen, niet en als gepensioneerde in de latere betrekking en als gepensioneerde in de vroegere deelgerechtigd zij in het fonds.

Verlaat hij de latere betrekking zonder recht op pensioen, dan zal hij gebruik moeten maken van de bevoegdheid verleend bij art. 3.

Een gepensionneerd ambtenaar, die op nieuw huwt, ontleent niet aan zijne vroegere dienstbetrekking voor zijne echtgenoot aanspraak op pensioen. Eene speciale regeling wordt dus vereischt voor gevallen, waarin een gepensioneerde met kinderen uit een vóór zijne pensionneering gesloten huwelijk, wederom huwt en herplaatst wordt in eene gemeentelijke betrekking met een pensioensgrondslag lager dan die in zijn vroeger ambt. De tweede zinsnede van lit. A 1°. voorziet hierin.

A, 2°. b en D, tweede lid. Eene vrouwelijke gemeentebtenaar, echtgenoot of weduwe van een gemeentebtenaar en tevens moeder van kinderen uit een vroeger huwelijk met een niet gemeentebtenaar, behoort voor die kinderen deelgerechtigd te zijn in het fonds en moet dus gemeentebtenaar zijn in den zin dezer wet.

Het tweede lid van lit. D waakt tegen dubbele deelgerechtigdheid voor de kinderen van zulk eene vrouwelijke gemeentebtenaar, geboren uit haar andere huwelijk.

Art. 29. Het schijnt niet billijk voor een gepensionneerd gemeentebtenaar, verkeerende in het geval bedoeld in art. 2 A, 1°, tweede zinsnede, vijf ten honderd te doen bijdragen, zoowel van zijn pensioen als van zijn pensioensgrondslag in de nieuwe betrekking. Wel moet zijne bijdrage ten minste vijf ten honderd van dien grondslag bedragen.

Art. 32. De gemeentebtenaar, ten opzichte van wien van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt, betaalt voor weduwen- en weezenpensioen gelijke bijdrage als de burgerlijke ambtenaar.

Art. 35, tweede lid. Eene vrouwelijke gemeentebtenaar of gepensioneerde of op wachtgeld gestelde vrouwelijke gemeentebtenaar, gehuwd met een gemeentebtenaar, wordt, wanneer zij na het overlijden van haren echtgenoot, met een niet gemeentebtenaar hertrouwt, wederom gemeentebtenaar in den zin dezer wet. Zij heeft voor de uit dat latere huwelijk na te laten kinderen aanspraak op pensioen en de terugbetaalde pensioensbijdragen moeten dus in het fonds worden teruggestort.

Art. 41. Volgens de berekeningen der deskundigen moet de druk op het fonds door de deelgerechtigdheid der op 1 Januari 1913 in dienst zijnde gemeentebtenaren door de hier genoemde extra-bijdrage worden verlicht.

De Minister van Financiën,

KOLKMAN.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

HEEMSKERK.

